

Atatürk İlkeleri — Deneme

KPSS AI Coach · 20.09.2026 · 10 soru

1. I. 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanına öncülük edilmiştir. II. 1 Kasım 1922'de TBMM tarafından saltanat kaldırılmıştır. III. 3 Mart 1924'te halifelik kaldırılmıştır. Yukarıdakilerden hangileri Atatürk İlkeleri'nin devlet ve toplum düzenine ilişkin dönüşüm sürecinde yer alan somut gelişmelerdendir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920'de Ankara'da açılmıştır. II. Mustafa Kemal, 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanına öncülük etmiştir. III. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte ilk cumhurbaşkanı seçilmiştir.

2. Buna göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Mustafa Kemal'in cumhuriyetin kuruluş sürecinde kurumsal ve siyasal yönden belirleyici bir rol üstlendiğine
- B) TBMM'nin 1920'de açılmasının, saltanatın 1922'de kaldırılmasını zorunlu kıldığına
- C) Cumhuriyetin ilanının, 1924'te halifeliğin kaldırılmasından sonra gerçekleştiğine
- D) Lozan Barış Antlaşması'nın, TBMM'nin açılmasından önce imzalandığına
- E) Büyük Taarruz'un, Cumhuriyetin ilanından sonra başladığına

"Fabrika kurmak gerektiğinde devlet geri durmayacak; fakat iktisadî hayat bütünüyle memur zihniyetine de bırakılmayacaktır."

3. Bu sözlere bakılarak aşağıdakilerden hangisinin vurgulandığı söylenebilir?

- A) Cumhuriyetçilik
- B) Milliyetçilik
- C) İlmî devletçilik
- D) Laiklik
- E) İnkılapçılık

1923'te Türkiye Cumhuriyeti ilan edilmiş, 3 Mart 1924'te halifelik kaldırılmış ve aynı gün Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilmiştir.

4. Buna göre bu gelişmelerin aşağıdakilerden hangisine işaret ettiği söylenebilir?

- A) Yeni devlet düzeninin siyasal ve toplumsal alanlarda merkezileştirilmeye çalışıldığı
- B) Ekonomide devlet müdahalesinden tümüyle vazgeçildiği
- C) Yasama yetkisinin yalnızca padişah adına kullanıldığı
- D) Eğitim hizmetlerinin yerel cemaatlara bırakıldığı
- E) Cumhuriyet yönetiminin geçici bir düzenleme olarak düşünüldüğü

5. Aşağıdakilerden hangisi Ankara'nın başkent oluşuyla ilgili tarih bilgisini doğru yansıtmaz?

- A) Ankara'nın başkent oluşu 13 Ekim 1923'tür.
- B) Ankara'nın başkent oluşu 13 Ekim 1922'dir.
- C) Ankara, 13 Ekim 1923'te başkent olmuştur.
- D) Başkentlik kararı Ankara bakımından 13 Ekim 1923'e aittir.
- E) 13 Ekim 1923, Ankara'nın başkent oluşuyla ilişkilidir.

1 Kasım 1922'de saltanat kaldırılmış, devlet başkanlığı ve rejim sorunu gündeme gelmiş; bu süreç 29 Ekim 1923'te yeni yönetim biçiminin ilanıyla sonuçlanmıştır.

6. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu gelişmelerle doğrudan ilişkilidir?

- A) 29 Ekim 1923 tarihi Cumhuriyet'in ilanını ifade eder.
- B) 29 Ekim 1923 tarihi Ankara'nın başkent oluşunu ifade eder.
- C) 29 Ekim 1923 tarihi saltanatın kaldırılmasını ifade eder.
- D) 29 Ekim 1923 tarihi Lozan Antlaşması'nın imzalanmasını ifade eder.
- E) 29 Ekim 1923 tarihi din ve devlet işlerinin ayrılmasını ifade eder.

Lozan Antlaşması sonrasında İstanbul ve çevresi TBMM'ye iade edilmiş, İstanbul'un yeniden başkent olması tartışılırken Ankara'nın başkent yapılması kararlaştırılmıştır.

7. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu gelişmenin doğrudan sonucudur?

- A) Ankara 13 Ekim 1923'te başkent olmuştur.
- B) Ankara 29 Ekim 1923'te başkent olmuştur.
- C) Ankara 1 Kasım 1922'de başkent olmuştur.
- D) İstanbul 13 Ekim 1923'te başkent olmuştur.
- E) Ankara'nın başkentliği Lozan Antlaşması'yla sona ermiştir.

8. 29 Ekim 1923 tarihli gelişmeyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?

- A) Cumhuriyet'in ilan edilmesi
- B) Yeni rejimin ilan edilmesi
- C) Devlet başkanlığı sorununun çözüme bağlanması
- D) Saltanat yönetiminin sona erdirilmesi
- E) Cumhuriyet'in 29 Ekim 1923'te ilan edilmesi

9. Atatürk ilkeleri arasında, halkın yönetimini esas alan ve 29 Ekim 1923'teki rejim tercihiyle ilişkilendirilen ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cumhuriyetçilik
- B) Milliyetçilik
- C) Halkçılık
- D) Devletçilik
- E) Laiklik

10. 1 Kasım 1922'de Osmanlı hanedanının devlet yönetimindeki siyasal yetkisine son veren gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Ankara'nın başkent oluşu
- B)** Cumhuriyet'in ilanı
- C)** Saltanatın kaldırılması
- D)** Halifeliğin kaldırılması
- E)** Tevhid-i Tedrisat Kanunu

Cevap Anahtarı

1. E

2. A

3. C

4. A

5. B

6. A

7. A

8. D

9. A

10. C

Çözümler

- 1.** Doğru cevap I, II ve III'tür. Kaynaklarda Atatürk'ün 1923'te Cumhuriyet'in ilanına öncülük ettiği, 1 Kasım 1922'de saltanatın kaldırıldığı ve 3 Mart 1924'te halifeliğin kaldırıldığı açıkça verilmiştir. En güçlü çeldirici D seçeneğidir; çünkü II ve III doğru görünse de I de aynı dönüşüm zincirinin parçasıdır ve dışarıda bırakılamaz.
- 2.** Doğru cevap A'dır; çünkü verilen bilgiler Mustafa Kemal'in hem TBMM'nin açıldığı süreçte yer aldığını hem de 1923'te Cumhuriyetin ilanına öncülük ettiğini gösterir. En güçlü çeldirici B'dir; ancak TBMM'nin açılması ile saltanatın kaldırılması arasında doğrudan bir zorunluluk ilişkisi kaynaklarda verilmemiştir, bu nedenle aşırı-genellemedir.
- 3.** Doğru cevap C'dir. Alıntıda devletin gerektiğinde ekonomik alana girmesi, fakat her şeyi tümüyle devletleştirmemesi anlatılmaktadır; bu, ılımlı devletçilik anlayışının özüdür. En güçlü çeldirici B'dir; millî ekonomi çağrışımı kurabilir, ancak alıntının esas belirleyici yönü müdahalenin biçimidir.
- 4.** Doğru cevap A'dır. Cumhuriyetin ilanı, halifeliğin kaldırılması ve öğretimin birleştirilmesi birlikte değerlendirildiğinde yeni devlet yapısının merkezî ve bütüncül biçimde kurulmak istendiği sonucu çıkar. En güçlü çeldirici D'dir; Tevhid-i Tedrisat tam tersine eğitim alanındaki dağınıklığı sona erdirmeye yöneliktir.
- 5.** Ankara'nın başkent oluşu 13 Ekim 1923 tarihinde gerçekleşmiştir. B seçeneği yalnızca yılı 1922 olarak değiştirilerek bilgiyi bozar; diğer seçenekler aynı tarihsel olguyu doğru ifade eder.
- 6.** 29 Ekim 1923, Cumhuriyet'in ilan edildiği tarihtir ve saltanatın kaldırılmasından sonra ortaya çıkan rejim sorunuyla bağlantılıdır. Ankara'nın başkent oluşu 13 Ekim 1923'tür; bu nedenle B seçeneği en güçlü ancak yanlış çeldiricidir.
- 7.** Ankara'nın başkent oluşu 13 Ekim 1923 tarihinde gerçekleşmiştir. İstanbul'un yeniden başkent olması tartışılmış olsa da sonuç Ankara'nın başkent seçilmesidir; B seçeneği ise tarihi Cumhuriyet'in ilanı ile karıştırmaktadır.
- 8.** 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilmiştir. Saltanatın kaldırılması ise 1 Kasım 1922'de gerçekleştiğinden D seçeneği bu tarihle bağdaşmaz.
- 9.** Halkın yönetimi anlayışını esas alan ilke Cumhuriyetçilik'tir. Milliyetçilik ulusal kimliği, Halkçılık ise toplumsal eşitliği öne çıkarır; bu nedenle en güçlü çeldirici olan Halkçılık doğru değildir.
- 10.** 1 Kasım 1922 tarihinde gerçekleşen gelişme Saltanatın kaldırılmasıdır. Cumhuriyet'in ilanı 29 Ekim 1923'te gerçekleştiğinden, tarih bakımından en güçlü çeldirici olsa da doğru değildir.